

ОСВІТА В СЕЛІ МИКОЛО-КОМИШУВАТА КРАСНОГРАДСЬКОГО РАЙОНУ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ (1885-2012)

В даній роботі досліджується виникнення та становлення освіти в селі Микола-Комишувата Красноградського району Харківської області в період з 1885 року (заснування першої школи) до сьогоднішнього дня. Розглядається реорганізація освітніх навчальних закладів в період правління різних влад на території України: імперіалістичної, комуністичної та демократичної.

Ключові слова: село Микола-Комишувата, земське початкове училище, церковнопарафіяльна школа, 7-річна школа, НСШ, ЗОШ, НВК.

В данной работе исследуется возникновение образования в селе Николо-Камышевата Красноградского района Харьковской области с 1885 года (основание первой школы в селе) до наших дней. Рассматривается реорганизация учебных заведений в период правления различных властей на территории Украины: империалистической, коммунистической и демократической.

Ключевые слова: село Николо-Камышевата, земское начальное училище, церковно-парафиальная школа, 7-летняя школа, УСШ, ООШ, УВК.

In this work is investigated beginning and formation of education in village Mykolo-Komyschywata from foundation first peasant school in 1885 till nowadays. Reorganization of educational institutions in periods of direction different dominations in Ukraine (imperialism, communism, democratism) is examined.

Key words: Mykolo-Komyschywata, Zemstvo initial school, church school, 7-year school, educational high school, comprehensive school, teaching and educational complex.

Постановка проблеми. Показником вихованості суспільства завжди була освіченість. З давніх часів людина старалася здобути нові і закріпити уже набуті знання. І самим великим здобутком суспільства є створення шкіл.

Аналіз актуальних досліджень свідчить про відсутність комплексних досліджень з поданої теми. Окремі аспекти освітніх питань в селі Микола-Комишувата розкрито у дослідженні краєзнавців О.О.Голуб [1], П.В.Губського [2], Д.Т.Мариненка [3].

Мета статті – розглянути становлення та розвиток освіти в селі Микола-Комишувата Красноградського району.

До 1917 року в селі Микола-Комишувата працювали дві школи: 1-класне початкове народне училище і церковнопарафіяльна 1-класна школа, яка з 1917 року була реорганізована у 2-класне училище [7, арк. 2-7]. Навчалися в цих школах протягом трьох років.

Микола-Комишуватське земське початкове 1-класне училище на 3 відділення було відкрите в селі 1885 року [4, арк. 164-165]. У 1892 році училище мало 1 учителя, 1 законоучителя, 65 учнів [6, арк. 166]. Слід відзначити, що приміщення училища було побудовано в 1897 році на кошти селян, що свідчить про те, що селяни не були байдужими до освіти [5, арк. 54]. З 1914 року опікуном училища був поміщик с. Грякового Єнішерлов Микола Петрович, завідував школою Скрип'єв Григорій Васильович – кавалер ордена Леніна, який йому особисто вручав всесоюзний староста М.І. Калінін.

В 1918 році село Микола-Комишувата мало 1-класне і 2-класне училища, бібліотеку, крім того, проводилися народні читання і спектаклі [8, арк. 31]. У цьому ж році училище було перейменовано в народне училище [9, арк. 128]. В 1922 році школа була реорганізована в єдину 7-річну школу.

Микола-Комишуватська Успенська церковнопарафіяльна початкова 1-класна школа була відкрита в 1898 році. Через 5 років (1903 р.) при церкві відкрито 1-класну змішану церковно-приходську школу. Завідував школою священник Михайло Капустянський [10, арк.249]. У 1917-1918 рр. церковнопарафіяльна школа була реорганізована в Микола-Комишуватське 2-класне училище. Але 2-класне училище не встигло розгорнути свою діяльність, як було реорганізовано в єдину 7-річну школу. Тобто, в 1922 році дві школи села Микола-Комишувата були об'єднані в одну школу з семирічним строком навчання. Вже 19 грудня 1923 року було відкрито лікбез (державна програма по ліквідації безграмотності та не писемності серед населення) для дорослих. 10 червня 1923 року Микола-Комишуватській школі присвоїли ім'я Г.В.Скрип'єва [11, арк.2-4 зв.].

В період Голодомору 1932-1933 років і до 1941 року в селі функціонувала та ж реорганізована семирічна школа. В зв'язку з тяжкими умовами життя в 1932-33 роках заняття в школі не проводилися. Перед 1941 роком школа набула статусу неповної середньої – 9-ти класної.

В 1941-1943 роках школа працювала як 7-річка. В цей період село було окуповане фашистськими загарбниками. Їхній «новий порядок» торкнувся і освіти. При німецькій комендатурі

працювала таж сама семирічна школа, але зі своїми новими правилами. Директором школи був Заставенко (ім'я по батькові не встановлено). Восени 1943 року при відступі з села німці спалили школу. Уціліло приміщення райвиконкому. В ньому і була відкрита у жовтні 1943 року Микола-Комишуватська 7-річна школа. Крім головного корпусу, школа розташувалась ще в трьох приміщеннях. У 1957-1958 навчальному році школа була реорганізована в навчальну середню восьмирічну школу.

В 1961 році на посаду директора Микола-Комишуватської школи був призначений Колодяжний Григорій Іванович (1961-1986 рр.). «Школа розміщувалася в семи будинках, що було дуже незручно. Я піднімаю питання про будівництво нової школи. Силами колгоспу (голова Редько І.М.) в 1967 році побудоване одноповерхове приміщення школи. Школа мала 170 учнів. У 1984 році ми відкриваємо десятирічку. На посаді директора школи я працював 25 років», – згадує Колодяжний Г.І. [12, с. 28].

Його роботу продовжив Пасічник Микола Васильович (1986-1989 рр.). 10 років після Миколи Васильовича директором Микола-Комишуватської школи працювала Крикун Валентина Миколаївна (1989-1999 рр.). З 1988 року десятирічну школу переводять у загальноосвітню школу І-ІІІ ступенів. Будується нове двоповерхове приміщення школи.

З 2009 року школа була реорганізована в Микола-Комишуватський навчально-виховний комплекс. Останні 13 років школу очолює Антоніна Іванівна Брусніцина (з 1999 р.). Сьогодні Микола-Комишуватський НВК включає загальноосвітню школу, в якій навчається 124 учні та дошкільний підрозділ, де виховується 22 дитини віком від 3 до 5 років.

Таким чином, виникнення та становлення освіти в селі Микола-Комишувата Красноградського району (1885-2012 рр.) відбулося завдяки прагненню жителів села до грамотності. Перша школа в селі була побудована за кошти жителів, вони ж опікувалися школою. Наполегливість допомогла перебороти всі складні ситуації, які поставали на шляху становлення освіти в селі Микола-Комишувата. Перспективи подальших розвідок полягають у детальному дослідженні історії життєвого шляху Скрип'єва Г.В., Колодяжного Г.І., їх внеску у розвиток освіти та культури села Микола-Комишувата Красноградського району (1885-1917 рр.).

ЛІТЕРАТУРА

1. Голуб О.О. Красноград / О.О.Голуб. – Х., 1963. – 89 с.
2. Губський П. Енциклопедія освіти Валківщини. – Т.2 /П. Гунський. – Х., 2012.– С.89.
3. Мариненко Д. Нарис з історії Красноградщини / Д.Мариненко. – Х., 1992. – 112 с.
4. ДАХО. – Ф.304. – Оп.1. – Спр.246. – Арк.164-165.
5. ДАХО. – Ф.304. – Оп.1. – Спр.246а. – Арк.54.
6. ДАХО. – Ф.304. – Оп.1. – Спр.246а. – Арк.166.
7. ДАХО. – Ф.307. – Оп.1. – Спр.3. – Арк.2-7.
8. ДАХО. – Ф.481. – Оп.1. – Спр.49. – Арк. 31.
9. ДАХО. – Ф.Р-101. – Оп.1. – Спр.69. – Арк.128.
10. ДАХО. – Ф.Р-115. – Оп.2. – Спр.5. – Арк.249.
11. ДАХО. – Ф.Р-523. – Оп.1. – Спр.102. – Арк.2-4 зв.
12. Спогади старожилів села /Рукопис. – Із власного архіву Луньова С.М. – 112 с.